

Łódzki Zespół Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego

WYNIKI PLONOWANIA ODMIAN ROŚLIN ROLNICZYCH
W DOŚWIADCZENIACH POREJESTROWYCH
w województwie łódzkim

Bobik 2025

województwo
łódzkie

Sulejów, marzec 2026

**Przewodniczący Łódzkiego Zespołu
Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego
dr inż. Przemysław Majchrowski**

Stacja Koordynująca PDO w woj. łódzkim
CENTRALNY OŚRODEK BADANIA ODMIAN ROŚLIN UPRAWNYCH
Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Sulejowie
ul Polna 10, 97-330 Sulejów
tel.: 44 6162039
e-mail: sdoo@sulejow.coboru.gov.pl
www.sulejow.coboru.gov.pl

Opracowanie: **mgr inż. Waldemar Mielczarek**
Redakcja merytoryczna: **dr inż. Przemysław Majchrowski**

Wydawca: SDOO w Sulejowie

**Rozpowszechnianie danych zawartych w publikacji
z podaniem COBORU SDOO w Sulejowie
jako źródła informacji**

Zrealizowano przy pomocy finansowej Samorządu Województwa Łódzkiego

Bobik jest cenną rośliną wysokobiałkową, wśród roślin bobowatych grubonasiennych wyróżnia się największym potencjałem plonotwórczym. Przy zastosowaniu poprawnej agrotechniki można uzyskać z jednego hektara do 6 ton nasion. Wartość paszową i pokarmową nasion określa zawartość białka. Nasiona bobiku zawierają ok. 30% białka ogólnego, dzięki czemu śruta może być wykorzystywana jako komponent pasz treściwych do skarmiania bezpośrednio w gospodarstwach. Dotyczy to szczególnie odmian niskotaninowych, których udział w mieszankach paszowych może być większy niż odmian wysokotaninowych. Ze względu na dużą zawartość składników pokarmowych w resztkach poźniwnych, bobik jest uważany za wartościowy przedplon dla roślin następczych, przede wszystkim zbożowych.

Bobik pełni także rolę rośliny fitosanitarnej, ponieważ w gospodarstwach uprawiających dużo zbóż, pozwala eliminować niekorzystny wpływ na uprawy po sobie, przez co ogranicza się występowanie chorób podstawy źdźbła. W uprawie bobiku ważny jest m.in. odpowiedni termin siewu, a także właściwa głębokość siewu i norma wysiewu nasion. Przeprowadzenie siewu bobiku w odpowiednim terminie ma ogromne znaczenie w uzyskaniu plonów dobrej jakości. Uprawę bobiku najlepiej prowadzić na glebach zwięzłych, które są zasobne w składniki pokarmowe oraz dobrze uwilgotnione. Gleby, na których ma być uprawiany bobik nie mogą być kwaśne. Najlepiej toleruje on odczyn obojętny lub zasadowy (pH 6,5-7,2).

Optymalna obsada tradycyjnych odmian bobiku powinna wynosić 40-60 roślin na 1 m², a odmian samokończących 65-85 szt. na 1 m². W związku z tym, ilość wysiewu nasion powinna wynosić od 200 do 450kg/ha. Obsada roślin uzależniona jest od warunków klimatycznych i glebowych. Głębokość siewu bobiku powinna wynosić 8 cm na glebach zwięzłych i 10 cm na lżejszych, a rozstawa rzędów 15-25cm.

Bobik nie ma dużych wymagań względem temperatury. Nasiona rozpoczynają kiełkowanie już w temperaturze powyżej 0°C, a po przekroczeniu 5°C zaczynają się wschody. Siewki bobiku znoszą przymrozki do -7°C. Jeżeli po siewie występują niskie temperatury, a w trakcie wegetacji umiarkowane, to mają one pozytywny wpływ na liczbę wytworzonych nasion, strąków i kwiatów. Bobik źle znosi upały, jednak przy wysokiej temperaturze i ograniczonej ilości opadów w nasionach gromadzi się większa ilość białka. Bobik ma bardzo duże zapotrzebowanie na wodę, a brak opadów w okresie kwitnienia i zawiązywania strąków powoduje zrzucanie zawiązków pąków kwiatowych i kwiatów. Prowadzi to do zmniejszenia liczby strąków oraz ich nieregularnego rozmieszczenia na roślinie. Nadmiar opadów natomiast prowadzi do wydłużenia okresu wegetacji, opóźnia dojrzewanie oraz zwiększa prawdopodobieństwo porażenia roślin patogenami grzybowymi. Bobik dojrzałość żniwną uzyskuje w różnym czasie. W latach suchych odmiany tradycyjne dojrzewają po około 120 dniach, w wilgotnych po 140 dniach od siewu, zaś formy samokończące dojrzewają o 7-10 dni wcześniej.

Obecnie w Krajowym Rejestrze znajduje się 13 odmian, wśród których można wyodrębnić trzy grupy, w zależności od cech morfologiczno-użytkowych roślin, które tworzą: dwie odmiany niesamokończące o niskiej zawartości tanin, dziesięć odmian niesamokończących o znacznej zawartości tanin i jedna odmiana samokończąca wysokotaninowa. Barwa kwiatów roślin bobiku jest cechą, która ułatwia rozpoznanie typu odmiany. Rośliny odmian form niskotaninowych cechują się kwiatami w całości barwy białej. Natomiast odmiany taninowe mają kwiaty białe, z wyraźną czarną melaninową plamką.

W województwie łódzkim doświadczenie PDO z bobikiem w roku 2025 zostało założone w SDOO w Sulejowie jako doświadczenie jednoczynnikowe trójpowtórzeniowe. W opracowaniu wykorzystano ponadto z danych z doświadczeń z ZDOO Kawęczyn oraz ZDOO Pawłowice.

Doświadczenie z bobikiem prowadzono na badanych 13 odmianach niesamokończących i 1 odmianie samokończącej. Średni plon nasion w 2025 roku wyniósł 19,7 dt/ha. Najwyżej w roku 2025 plonowała odmiana niesamokończąca wysokotaninowa: Ketu 20,8 dt/ha. Najniższy plon uzyskała niesamokończąca odmiana Fernando 17,4 dt/ha. Średni plon w latach 2023-2025 dla bobiku wyniósł 27,5 dt/ha. Najlepiej plonowała odmiana Amina z wynikiem 30,2 dt/ha, najślabiej

w tych latach plonowała odmiana Fernando 26,9 dt/ha. Średnia wysokość roślin w 2025 roku wyniosła 81,7 cm. Odmianą o najwyższych roślinach w roku 2025 była odmiana Ketu z wynikiem 85,3cm ,natomiast w latach 2023-2025 odmiana Mystic . Średnia masa tysiąca nasion w 2025 wyniosła 369,5 g. Najwyższą MTZ uzyskała odmiana Onyks 408,9 g, a najniższą MTZ odmiana Trumpet 331,0 g. Średnia MTZ w latach 2023-2025 wyniosła 361,4 g. Najwyższą MTZ miała odmiana Genius 397,2 g a najmniejszą odmiana Trumpet 337,6 g. Najsłabszą odporność na czekoladową plamistość i askochytoze w 2025 roku oraz w wieloleciu wykazała odmiana Granit natomiast na łamliwość łodyg odmiana Capri w roku 2025, a w latach 2023-2025 odmiana Genius.

Lista Odmian Zalecanych do uprawy (LOZ):

1.Apollo

2.Genius

3. Futura

4. Mystic

5.Trumpet

Tabela 1. **Bobik**. Odmiany badane. Rok zbioru: 2025.

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego Rejestru Odmian w Polsce	Rok wpisania do LOZ	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmiany zagranicznej – - pełnomocnika w Polsce
	1	2	3	4
niesamokończące niskotaninowe				
1	Albus	2002	2019	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL -99-307 Strzelce
2	Fernando	2016		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL -99-307 Strzelce
niesamokończące wysokotaninowe				
3	Apollo	2018	2021	Saaten-Union Polska sp. z o. o. ul. Straszewska 70, PL-62-100 Wągrowiec
4	Capri	2018		Saaten-Union Polska sp. z o. o. ul. Straszewska 70, PL-62-100 Wągrowiec
5	Cartoon	2023		Saaten-Union Polska sp. z o. o. ul. Straszewska 70, PL-62-100 Wągrowiec
6	Mystic	2023	2025	Saaten-Union Polska sp. z o. o. ul. Straszewska 70, PL-62-100 Wągrowiec
7	Trumpet	CCA	2023	Saaten-Union Polska sp. z o. o. ul. Straszewska 70, PL-62-100 Wągrowiec
8	Amina	2024		Saaten-Union Polska sp. z o. o. ul. Straszewska 70, PL-62-100 Wągrowiec
9	Genius	2024		Saaten-Union Polska sp. z o. o. ul. Straszewska 70, PL-62-100 Wągrowiec
10	Futura	CCA	2026	Saaten-Union Polska sp. z o. o. ul. Straszewska 70, PL-62-100 Wągrowiec
11	Callas	2025		Saaten-Union Polska sp. z o. o. ul. Straszewska 70, PL-62-100 Wągrowiec
12	Ketu	2025		Saaten-Union Polska sp. z o. o. ul. Straszewska 70, PL-62-100 Wągrowiec
13	Onyks	2025		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL -99-307 Strzelce
samokończąca wysokotaninowa				
14	Granit	2006	2025	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL-99-307 Strzelce

Tabela 2. **Bobik**. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2025.

Miejscowość		Kawęczyn	Pawłowice	Sulejów
Powiat		Sochaczewski	Gliwicki	Piotrkowski
Kompleks rolniczej przydatności gleby		żytni bardzo dobry	pszenny dobry	pszenny dobry
Klasa bonitacyjna gleby		III	III b	III b
pH gleby w KCl		4,7	6,7	6,3
Przedplon		pszenica jara	pszenica ozima	pszenica ozima
Data siewu	(dzień, m-c, rok)	21.03.2025	21.03.2025	27.03.2025
Obsada nasion	(szt/m ²)	50	50	50
Data zbioru	(dzień, m-c, rok)	01.08.2025	05.08.2025	08.08.2025
Nawożenie mineralne				
N	(kg/ha)	39	32	52
P₂O₅	(kg/ha)	30	80	60
K₂O	(kg/ha)	45	90	90
Nawożenie dolistne preparatami wieloskładnikowymi	(l/ ha, kg/ha)	—	2 x Basfoliar 6-12-6 – 5 l 2 x ADOB Bor – 1,5 l 2 x ADOB Mo – 0,2 l 2 x ADOB Zn IDHA – 1,5 kg	—
Środki ochrony roślin				
Herbicyd	(nazwa, dawka/ha)	Boxer 800 EC – 4,0 l Fusilade Forte 150 EC-1,0 l	Stallion 363 CS – 2,5 l Bandur 600 SC- 1,0 l	Wing P 462,5 EC – 2,5 l Boxer 800 EC – 1,0 l
Insektycyd	(nazwa, dawka/ha)	Decis Mega 50 EW - 0,15 l	Nexide 060 CS - 0,06 l Mospilan 20 SP – 0,2 kg Cimex 500 EC – 0,05 l Carnadine 500 EC– 0,2l	Cyperkill Max 500 EC–0,05 l Mospilan 20 SP – 20 g
Inne zabiegi				
Preparat biologiczny do zaprawiania nasion	(nazwa)	Nitraza bobik	Nitragina	Nitragina

Tabela 3.

Bobik. Warunki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2025.

Lp.	Cecha		Kawęczyn	Pawłowice	Sulejów
1	Data wschodów	(dzień, m-c)	14.04.2025	11.04.2025	17.04.2025
2	Ocena wschodów	(skala 9°)	8,8	9,0	7,3
3	Termin początku kwitnienia	(dzień, m-c)	24.05.2025	23.05.2025	02.06.2025
4	Termin końca kwitnienia	(dzień, m-c)	13.06.2025	15.06.2025	18.06.2025
5	Termin dojrzałości technicznej	(dzień, m-c)	27.07.2025	18.07.2025	16.07.2025
6	Termin omłotu	(dzień, m-c)	01.08.2025	05.08.2025	08.08.2025
7	Wyleganie roślin w fazie końca kwitnienia	(skala 9°)	9,0	9,0	8,0
8	Wyleganie roślin przed zbiorem	(skala 9°)	9,0	8,3	8,0
9	Ocena równomierności dojrzewania	(skala 9°)	8,0	9,0	7,1
10	Porażenie przez czekoladową plamistość	(skala 9°)	8,6	6,3	7,9
11	Porażenie przez askochytozę	(skala 9°)	8,8	9,0	6,9
12	Porażenie przez rdzę bobiku	(skala 9°)	9,0	9,0	9,0
13	Łamliwość łodyg	(skala 9°)	9,0	7,9	7,4
14	Pękanie strąków	(skala 9°)	9,0	9,0	9,0
15	Masa 1000 nasion	(g)	366,9	362,1	379,5
16	Wilgotność nasion podczas zbioru	(%)	18,9	16,7	13,5
17	Plon nasion	(dt/ha)	10,7	24,0	24,5

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian. Skala 9°:

9 - oznacza stan najkorzystniejszy, 1 - oznacza stan najmniej korzystna

Tabela 4

Bobik. Plon nasion (% wzorca) rok zbioru 2024. Plon nasion (% wzorca) lata zbioru: 2025, 2024, 2023.

Lp.	Odmiana	Plon nasion odmian w miejscowościach (% wzorca) Rok zbioru 2025			Plon nasion (% wzorca)			
		Kawęczyn	Pawłowice	Sulejów	2025	2024	2023	Średnia 2023-2025
Wzorzec, dt z ha		10,7	24,0	24,5	19,7	31,4	31,5	27,5
niesamokończące niskotaninowe								
1	Albus	112	89	102	98	87	96	93
2	Fernando	89	90	85	88	88	91	89
niesamokończące wysokotaninowe								
3	Apollo	113	110	107	109	90	106	102
4	Capri	97	107	101	103	96	97	98
5	Cartoon	99	101	107	103	92	101	98
6	Mystic	97	102	103	101	100	103	103
7	Trumpet	98	104	91	97	107	108	105
8	Amina	101	98	102	100	99	—	99*
9	Genius	92	104	102	101	106	—	108*
10	Futura	114	103	104	105	115	—	110*
11	Callas	87	102	106	101	—	—	—
12	Ketu	114	101	106	105	—	—	—
13	Onyks	105	97	96	98	—	—	—
samokończąca wysokotaninowa								
14	Granit	82	91	89	89	107	100	100
Liczba doświadczeń		1	1	1	3	3	3	9

Wzorzec: w roku 2025 – wszystkie badane odmiany, w 2024 – Albus, Fernando, Apollo, Capri, Cartoon, Mystic, Trumpet, Amina, Genius, Futura i Granit, w 2023- Albus, Fernando, Apollo, Capri, Cartoon, Mystic, Trumpet i Granit. Wyniki z 2025 i 2024 r pochodzą z SDOO w Sulejowie, SDOO w Pawłowicach i ZDOO w Kawęczynie. Natomiast wyniki z 2023 r pochodzą z SDOO w Sulejowie, z ZDOO w Kawęczynie i ZDOO w Kochcicach.* – średnia z dwóch lat

Tabela 5

Bobik. Ważniejsze właściwości rolniczo – użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2023-2025.

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wysokość roślin		Wyleganie roślin koniec kwitnienia		Wyleganie roślin przed zbiorem		Masa 1000 nasion	
			2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025
Wzorzec (cm, skala 9°, g)			81,7	85,9	8,7	8,5	8,0	8,6	369,5	361,4
niesamokończące niskotaninowe										
1	Albus	3	-0,3	-4,0	0,0	0,1	0,0	0,0	-3,5	-11,8
2	Fernando	3	-0,8	-1,4	0,0	0,1	0,1	-0,1	-12,3	-11,4
niesamokończące wysokotaninowe										
3	Apollo	3	-2,3	-3,0	0,0	0,0	0,1	0,0	-32,6	-8,3
4	Capri	3	0,1	-0,4	0,0	0,1	0,1	0,0	5,2	-6,5
5	Cartoon	3	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	13,0	3,2
6	Mystic	3	3,5	4,5	0,0	0,0	-0,2	-0,1	-10,9	1,7
7	Trumpet(CCA)	3	0,3	-1,1	0,0	0,1	0,2	0,1	-38,5	-23,8
8	Amina	2	-3,1	-0,7*	0,0	0,0*	0,0	0,0*	8,5	10,3*
9	Genius	2	0,8	2,1*	0,0	0,1*	-0,1	0,0*	32,5	35,8*
10	Futura(CCA)	2	2,1	1,9*	0,0	0,1*	-0,1	0,0*	8,7	23,3*
11	Callas	1	2,0	—	0,0	—	-0,1	-0,1	0,7	—
12	Ketu	1	3,6	—	0,0	—	-0,1	-0,1	-5,9	—
13	Onyks	1	-3,1	—	0,0	—	0,0	0,0	39,4	—
samokończąca wysokotaninowa										
14	Granit	3	-2,8	-1,9	0,0	0,0	-0,2	-0,1	-4,3	-8,6
Liczba doświadczeń			3	9	3	9	3	9	3	9

Wzorzec: w roku 2025 – wszystkie badane odmiany, w 2024 – Albus, Fernando, Apollo, Capri, Cartoon, Mystic, Trumpet, Amina, Genius, Futura i Granit, w 2023- Albus, Fernando, Apollo, Capri, Cartoon, Mystic, Trumpet i Granit. Wyniki z 2025 i 2024 r. pochodzą z SDOO w Sulejowie, SDOO w Pawłowicach i ZDOO w Kawęczynie. Natomiast wyniki z 2023 r pochodzą z SDOO w Sulejowie, z ZDOO w Kawęczynie i ZDOO w Kochcicach.* – średnia z dwóch lat
Skala 9°: 9 - oznacza stan najkorzystniejszy, 1 - oznacza stan najmniej korzystny

cd. tabeli 5

Bobik. Ważniejsze właściwości rolniczo – użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2023-2025.

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Ocena równomierności dojrzewania		Łamliwość łodyg		Zawartość białka ogólnego (wg COBORU)	Zawartość tanin (wg COBORU)
			2025	2023-2025	2025	2023-2025		
Wzorzec (skala 9°)			8,1	7,8	7,7	8,4	% s.m	mg/g s.m.
niesamokoczące niskotaninowe								
1	Albus	3	0,1	0,0	0,0	0,0	28,3	0,084
2	Fernando	3	-0,3	-0,3	0,5	0,2	28,3	0,069
niesamokoczące wysokotaninowe								
3	Apollo	3	0,3	0,2	0,3	0,1	27,5	0,709
4	Capri	3	0,3	0,2	-0,7	-0,2	29,3	0,701
5	Cartoon	3	0,6	0,3	0,5	0,2	28,1	0,655
6	Mystic	3	-0,1	0,0	0,7	0,2	28,4	0,617
7	Trumpet(CCA)	3	-0,3	0,1	0,3	0,1	26,8	0,622
8	Amina	2	-0,2	0,0*	-0,3	-0,2*	29,1	0,586
9	Genius	2	-0,2	-0,2*	-0,5	-0,3*	27,6	0,614
10	Futura(CCA)	2	-0,2	-0,2*	-0,3	-0,2*	28,2	0,609
11	Callas	1	-0,2	—	-0,5	—	28,8	0,666
12	Ketu	1	-0,1	—	-0,5	—	29,1	0,621
13	Onyks	1	-0,2	—	0,2	—	29,4	0,625
samokocząca wysokotaninowa								
14	Granit	3	0,3	0,1	0,2	0,1	27,6	0,719
Liczba doświadczeń			3	9	2	6	6	5

Wzorzec: w roku 2025 – wszystkie badane odmiany, w 2024 – Albus, Fernando, Apollo, Capri, Cartoon, Mystic, Trumpet, Amina, Genius, Futura i Granit, w 2023- Albus, Fernando, Apollo, Capri, Cartoon, Mystic, Trumpet i Granit. Wyniki z 2025 i 2024 r. pochodzą z SDOO w Sulejowie, SDOO w Pawłowicach i ZDOO w Kawęczynie. Natomiast wyniki z 2023 r pochodzą z SDOO w Sulejowie, z ZDOO w Kawęczynie i ZDOO w Kochcicach.* – średnia z dwóch lat.

Skala 9°: 9 - oznacza stan najkorzystniejszy, 1 - oznacza stan najmniej korzystny

Tabela 6.

Bobik. Porażenie odmian przez choroby i szkodniki (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2023-2025.

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Czekoladowa plamistość		Askochytoza		Strąkowiec	
			2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025
Wzorzec (skala 9° i %)			7,6	7,2	7,9	7,4	14,5	13,9
niesamokończące niskotaninowe								
1	Albus	3	0,0	0,2	0,1	-0,1	-2,5	-1,0
2	Fernando	3	0,2	0,1	0,1	0,1	4,0	2,7
niesamokończące wysokotaninowe								
3	Apollo		0,3	0,1	0,1	0,0	5,0	4,5
4	Capri	3	0,0	-0,2	0,1	-0,1	1,0	-1,1
5	Cartoon	3	0,0	-0,2	0,1	-0,1	-2,5	-1,2
6	Mystic	2	0,2	-0,1	0,1	-0,3	-2,0	1,4
7	Trumpet(CCA)	3	-0,3	0,1	0,0	0,2	-5,0	-1,1
8	Amina	2	0,3	0,2*	0,1	0,1*	4,0	1,2*
9	Genius	2	0,3	0,1*	0,1	0,4*	5,0	2,4*
10	Futura(CCA)	2	0,1	0,0*	0,0	0,2*	-1,5	-1,3*
11	Callas	1	-0,2	—	-0,2	—	1,0	—
12	Ketu	1	0,2	—	-0,2	—	-1,5	—
13	Onyks	1	0,1	—	0,0	—	1,0	—
samokończąca wysokotaninowa								
14	Granit	3	-0,7	-0,5	-0,7	-0,5	-5,5	-3,2
Liczba doświadczeń			3	9	2	7	2	8

Wzorzec: w roku 2025 – wszystkie badane odmiany, w 2024 – Albus, Fernando, Apollo, Capri, Cartoon, Mystic, Trumpet, Amina, Genius, Futura i Granit, w 2023- Albus, Fernando, Apollo, Capri, Cartoon, Mystic, Trumpet i Granit. Wyniki z 2025 i 2024 r pochodzą z SDOO w Sulejowie, SDOO w Pawłowicach i ZDOO w Kawęczynie. Natomiast wyniki z 2023 r pochodzą z SDOO w Sulejowie, z ZDOO w Kawęczynie i ZDOO w Kochcicach.* – średnia z dwóch lat.

Skala 9°: 9 - oznacza stan najkorzystniejszy, 1 - oznacza stan najmniej korzystny